

Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭНГСИЭЛИ

• Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ •

1999 с.
Блам ыйын
20
күнэ
чэпниэр
№ 62 (8591)

“Тыл - омук баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биридди норуот бэйэтин ураты майгынаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.”

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан



«ДЬЭЭДЬЭ СТЕПАНЫ» БАРЫ СӨБҮЛҮӨЛЛӨР?!

Инньэ гынан импичмент сатам-мата, баҕар үчүгэйгэ буолуо. Билигин бастакы суолталаах боппуруоһунан Правительство баар буолуота табыста. Бу күнүгэр телевидение нөҕүө С. Степашины арбааһын күүскэ барар. Онон Думаны этэнгэ аһар буолла. Ити курдук былааска генераллар тахсан эрэллэр.

А О С Ь Е :

Степашин Сергей Владимирович 1952 с. кулун тутар 2 күнүгэр Порт-Артурга төрөөбүтэ. ССРС ИДьМ Урдук

политической училищетын, Байыаннай-политической академияны, бу академия аспирантуратын үөрэнэн бүтэрбитэ. Юридической наукаларга доктор, исторической наукаларга кандидат, Россия юстициятын государственной советнига, генерал-лейтенант.

1973-80 сс. ССРС ИДьМ Ис сэриилэригэр сулуспаабыта, 1991-92 сс. РСФСР Куттал суох буолуугар уонна Ис дьыалаарга Министерствотун управлениетын начальнигынан үлээбитэ. 1993 с. балаһан ыйыттан 1994 с. кулун тутарга диэри — РФ Куттал суох буолуутун Министрин бастакы солбуу-

ааччы. 1994-95 сс. — Россия контрразведкаба Федеральная сулуспатын директора. 1997 с. от ыйыттан 1998 с. кулун тутарга диэри — юстиция министрэ. 1998 с. муус устар ыйыттан 1999 с. ыам ыйыгар диэри — Россия Ис Дьыалаарын министрэ. 1999 с. ыам ыйын 12 күнүгэр Россия Правительствотун председателин эбээһинэтин толороочу. 1999 с. ыам ыйын 19 күнүгэр — Россия Правительствотун председателиэ? (Думаны аастабына).

Сергей Степашин көргөннээх, уоллаах. Кремль уонна атын дьонун дьыллар кулуардарыгар кинини «Степа» дьин хос ааттыыллара биллэр.

БЭЙЭ ИНФОРМ.

САХА РЕСПУБЛИКАТЫН ПРАВИТЕЛЬСТВОТЫН ДЬАБАЛА

«Н.С. ОХЛОПКОВ ААТЫН ҮЙЭТИТИИ ТУҢУНАН»



Республика социальной-экономической сайдытыгар улахан үтөөлөрүн иһин, Нам улууһун Мунньабын быһаарытын, бириддиэлэн дьон этиилэрин өйөөн:

1. Дьокуускай куоракка Николай Семенович Охлопков унуоһар Саха республикатын Правительствотун аатыттан памятник туруорууга.

2. Н.С. Охлопков олоһун дьыэтигэр, Ярославский уул. 11 №-гэр, Дьокуускай куорат административнай (Михальчук И.Ф.) мемориальной дуоска ыйырыгар.

3. Президент уонна Правительство үлэлэрин хаачыйар административнай-хаһаайыстыбаннай холбоһукка (Слепцов Б.Д.) Н.С. Охлопков көмүллүбүт сиригэр памятник онорон туруорууга.

4. «Бичик» кинигэ кыһатыгар 2000 сылга Н.С. Охлопков туһунан ахтылартан кинигэ бэчээтиригэр.

5. Административнай-хаһаайыстыбаннай холбоһукка үп Министерствота (Кугаевский А.А.) Саха республикатын Правительствотун резервнай фондатыттан 100 тыһ. солк. харчыны биэрэригэр.

6. Дьаһал туолуутун хонтуруолун Саха республикатын Правительствотун председателин солбуйааччытын э.т. И.В. Козловка сүктэрэргэ.

Саха Республикатын
Правительствотун
председатели
В. ВЛАСОВ

БЭҔЭҔЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

(Улуус баһылыгы мунньабыттан бэлиэтээһиннэр)

Быйыл улууска 11 баһаар табыста, бу былырыннантан 5-нэн элбэх. Улахан баһаардар Никольскайга уонна Модукка табыстылар. Блам ыйын 7 күнүгэр Партизанна П. Соловьев сана дьыэтэ умайда.

Улуус киинигэр намыһах сирдэртэн ууну түһэриң үлэлэрэ салтаналлар. Дьокуускайтан тахсар автобуһу үс тогул тааһынан тамнаабыттар, манна милицияга сайабыллыанна түһэрбиттэр. Бу конкурены туоратыты буолуон сөп дьин сабаҕалааһын баар.

Бу нэдиэлэбэ нэһиликтэргэ ыраастааһын, көрдөрүү уонна буолаары турар үбүлүүһүнэн сибээстэн кизргэтии үлэлэр тэттиммэхтик барыахтаахтар.

МУ НУ ЖКХ эрдэ мас бэлэмнээн сотору кэминэн штакетниктары уонна тротуардары сангардан оноруу саҕалааҕа. Киин уулуссаларга икки дворины тутар былааннаахтар. Водопроводы онорууга үс биригэ-эдэ туруорулунна, ууну бэс ыйын 15-20 күннэригэр ытар сорукутаахтар.

Үөрэх дьылын түмүгүнэн үс оҕо мэтээлинэн бүтэрэр кыахтаах. Оскуолаларга профтехүөрэхтээһин филиалларын аһы сабаҕаланар.

«Дьыэ кэргэн» программаны I Хомустаах нэһилиэгэ кыайан 50 тыһ. солк. гран ылла.

Культура линиятын улууска пааматынныктары ревизиялааһын барда, манна анал комиссия сорох бюстар, пааматынныктар олус молтох туруктаахтарын бэлиэтээтэ. Искраҕа Чурапчыттан В.Г. Габьшев дьин баянист идэлээх культура үлэһитэ кэлэн үлэлиэбэ, билигин дьыэтин-уотун боппуруоһа быһаарыллар.

М. Аммосов аатынан фонда улуус киинигэр ОСТО дьыэтигэр маһаһын аста. Билигин 84 тыһ. солк. суумалаах табаары баттарар. Тэрилтэлэр улуус тэриллэбитэ 200 сылын бэлиэтири үбүлүү фондатыгар үп суодунан уота-күөһэ суох кытталлар, ол курдук түөрт эрэ тэрилтэ бири күннээх хамнастарын аһардылар.

Экономика управлениета государственной баайы-дуолу инвентаризациялааһынна семинар ытар. Сотору экономика министерствота үс күннээх семинара буолуохтаах.

Нолуок инспекцията иһитиннэрэринэн түөрт ыйга нолуогу хомуйуу 60 бырыһыанга тэннэстэ. Нолуоктан босхолоһуу олус элбэх, атыттан нолуокка баара эрэ 6 тыһ. солк. киирбит. Нам селотугар 27 квартиралаах таас дьыэни тутууга, 2 №-дээх орто оскуола дьыэтин реконструкциятыгар хамнаска 200 тыһ. солк. үп управлениетыгар киирбитэ ырааппыт, манна олохтоох бюджеты кытта аахсы оһоһулла илик. Нэһиликтэр дьаһалталара ханнык нолуоктары хомуйалларын ситэ билбэттэр.

Бюджетка олохтоммут нормативтар дьиннээх наадыйыыга эппиэттэспэттэр, ол курдук улуус уматыкка сылга 20 тоннаны ороскуоттуур, нормативынан 14 эрэ тонна көрүллэр.

Бу нэдиэлэ саҕалаһабыттан дьаһалта дьыэтигэр паводковай комиссия күннэри-түүннэри дьуһуурустубата тэриллэр.

Улуус баһыналарыгар сиик сагтарытын үлэтэ барар. Техника суньунэн ыһыыга бэлэмнэнэ, 300 тыһ. солк. саһаас чаастары булуннулар. Теплицаҕа пленка түңгүһүлэн бүттэ, хаһаайыстыбалар расаданы олоһулар.

Сылгыны арыытан таһаараллар да, төттөрү киирэр тураллар дьин биллэрдиллэр.

Быйылгы уу таһыма Ленскэйгэ 14 м. 40 см., Өлүөхүмэ 15 м. тэннэстэ. Дьокуускайга уу кэлэрэ ыам ыйын 19 күнүгэр сабаҕаланар, таһыма 18 м. 50 см. буолуо дииллэр, былырын 18 м. 75 см. этэ. Билигин улууспуттар халаан уута ыам ыйын 20-21 күннэригэр биллиэхтээх. Ордук кутталлаах балаһыанна Арбын, Түбэ нэһиликтэригэр үөскүүр. Тоҕо дьыэтигэр Лена уонна Алдан өрүстэр тэннэ эстэллэрэ сабаҕаланар, бу ыам ыйын 22 күнүгэр күүтүллэр.

Бэлиэтэниэ В. КАСЬЯНОВ

ХАЛААН УУТА — 99

Халаан ууттун сэрэтэр улуустаабы комиссия бэйэтин чилиэннэрин телефоннарын нэһилиэнньэ иһитингэр таһаар уонна ыксаллаах түгэнигэр туһанаарга сүбэллэр.

А.Н. Ядрев — комиссия председателиэ — 21-1-84, 21-5-32
А.А. Бочкарев — комиссия предс. солб. — 21-2-82, 21-5-85
Ф.Е. Колесов — ыксаллаах быһылааннарга комитет — 21-7-35, 21-5-63

Халаан уутун комиссиятын чилиэннэри:
И.С. Протоионов — 21-1-57, 26-3-80
Н.Н. Башнев — 21-1-45, 21-1-98
М.С. Попов — 21-5-76, 22-2-35
М.М. Павлов — 21-1-60, 21-4-59
Р.Е. Окороков — 21-6-17, 21-5-72
Р.Н. Мохначевский — 21-5-76, 21-2-28
В.В. Макаров — 21-1-67, 22-7-90
Д.П. Корякин — 21-3-52, 21-3-45

Улуус оперативнай дьуһурунайа — 21-5-47
ИДь.УО оперативнай бөлөҕө — 02
Айылба харыстабылын комитетэ — 21-5-76
Республика суһал быһылааннарга министерствотун оперативнай дьуһурунайа — 42-40-85, 42-49-97
Факс — 42-49-97
Тыа хаһаайыстыбатын министерствотун халаан уутун кэмигэр эһиэттээх дьуһурунайа — 24-18-62

Хос быһаарыы: улуустаабы халаан уутун комиссиятын чилиэннэрин телефоннара бастакыта үлэлиир сирдэрэ, иккинэ дьыэлэрин кизэ.

Улуустаабы халаан уутун комиссията

ТИҔЭХ ЧУОРААН ЧУТДААРДА



Николай Семенович Охлопков аатынан Нам улууһунаабы гимназияга ыам ыйын 18 күнүгэр выпускниктарга тиҔэх чуораан чутдаарда.

Быйылгы үөрэх дьылыгар күһүн гимназияга 225 оҕо үөрэнэрэ, араас биричиинэлэринэн 11 оҕо уурайбыта. Бүгүнгү күнүгэ гимназия 218 үөрэнээччилээх. Үөрэби билии 100 бырыһыан, хаачыстыба 62,2 бырыһыан буолулар. 24 үөрэх туйгуна, 101 үчүгэй үөрэхтээхтэр бааллар. Ити туһунан гимназия директора Валерий Николаевич Попов муустубут дьонго иһитиннэрдэ.

Гимназия XI «а» уонна «б» кылаастарын 22 оҕо бүтэрэр. «А» кылаастан Наташа Лукина уонна Диана Горохова экзаменнарын ситиһилээхтик туттардаҕарына үрүң көмүс медаль хаһаайыттарынан буолуохтара. IX кылааһы 13

оҕо бүтэрэрттэн үһэ туйгун, сэттэ үчүгэй үөрэхтээхтэр.

Уон бириес кылаас үөрэнээччигэ Степа Сивцев Москваҕа баран тулалыыр эйгэни харыстааһынна диплом комүскээн III степеннээх үлэтин ылбыт. Онон кинини экзамена суох Москваҕаабы Бауман аатынан үрдүкү техникскэй үөрэх заведениетыгар ылбыттар.

Гимназия выпускниктарын бастакы учууталлара, кылаастарын салайааччылары, төрөппүттэр, алын кылаас үөрэнээччилэрэ эбэр-дөлөөтилэр, иһирэх тыллары эттилэр, государственнай экзаменнарын ситиһилээхтик туттаралларын баҕардылар.

Улуусупт элитнэй үөрэтин заведениетын выпускниктарыгар билиги эмиэ ситиһилэри баҕарыабын!

Бэйэ информ.

АҔЫАХ ТЫЛ МИННЬИГЭС

Оҕо эйгэтин түүлбэтигэр үөрүүдээх түгэн буолла. Оҕо тэрилтэтин уонна холбоһугун республикатаабы союһа, үөрэх министерствота, республикатаабы предпринимательство Госкомитета тэрийэн ыһыһыт «Твоя перспектива» дьин бизнес-идея конкурсуун түмүгэ таһаарылына. «Өнөү оноруу» («Услуги») номинацияга түүлбэттэн киллэриллэбит үлэ кыайылааһынан табыста уонна дипломунан бэлиэтэнэ, харчынан бириэмийэлэнэ.

Пионерия 75 сылыгар

Ып-ыраас, араас шардарынан, сибкинин, лозуннарынан кизгэтиллибит оскуола саалатыгар элбэх дьон мустубут: төрөппүттэр, учууталлар, оҕолор.

Сотору буолаат, горн, барабаан тыаһынан доһууоллатан, чинчигник үктээн, речевка этэн, марш ырыанан пионерскай этэрээттэр саалаҕа кириэн, бэрээдэгиэн туран иһэллэр. Саамай бүтэһигинэн пионерскай хаалтыстарын илиилэригэр тутан, долгуйбут, үөрбүт кырачааннар кириэллэр. Знамя аттыгар туран, кинилэр аан бастакы мектиэ тылларын этэллэр. Хас бирдии оҕо сыпсырдык хараҕар көстөр: кинилэр инники суоллара, олохторо, хас бирдии оҕо сүрүөрүгү ингэр манник хоһоон тыллара (А. Кондратьев).

Кыаммакка көмө буолар, Кырдыҕас алгыһын ылар Амаарах сүрэхтээх кимий?

Ааттаан эрэ кинини. Билэбит: кини пионер! Пионер, эйбэс пионер! Кырачааннар итинник мектиэ тылы этэн, саастарын тухары ыраас, сырдык санаалаах - пионер буолулар, онтон комсомол. Кинилэр наар туһалааҕы эрэ онгорор. Ийэ дойдуларыгар бэриниллэх буоларга магнайгы хардыларынан онордулар, сана пионерскай этэрээт үөскээтэ.

Аны кинилэр бэйэлэрин оскуолаһарын, бөһүөлөктэрин, улуустарын үтүө дьонун олохторун үөрэтэн, элбэҕи билэргэ дьулуһуохтара, история летопись суруйуохтара, наар инники күөнгө сылдьан, коллективка иитиллэн, общественной дьыала иһин бэриниллэх дьон буоларга кыһалыахтара.

Элбэх кырачааннары итинник сырдык ыраа, ыраас дууһалаах буоларга үөрөппит, улахан талааннаах учуутал Марфа Гаврильевна Степанова (I Хомуस्ताах орто оск. нач. кылааһын учуутала) пионерскай оҕо тарилтэтин 75 сыллаах үбүлүөйүн көрсө ыппыт үгүс өрүттээх үлэтигэр кэспибин.

Марфа Гаврильевна бастатан туран, манник программаны ылынар.

1. Саха оҕото төрөөбүт норуотун ааспыт олоҕун үөрэтэн, кини үгүстэрин ылынан, сыһыа ингэринэн чумпуктук, дарбаана суох сахалыы иитилиэхтээх;

2. Билигин сайдыылаах олоххо сөп түбэхэр иитини, билини ылар иһинтэн:

а) Төрүттэрин билинэр, ийэтин-аҕатын убаастыыр;

б) Бөһүөлөк, улуус, республика ытык-мааны дьонун олохторун холобур оҕостор, үлэлэрин чинчийэр, үөрэтэр;

в) Саха оҕото атын омуқ оҕотуттан хаалсыбат кыахтааҕар, өйдөөр, сайдыылааҕар, сайаҕаһыгар эрэмниин үөскэтэр.

1970-75 с.с. Үөдүйүс оскуолатыгар үлэли сырыттарына Марфа Гаврильевна кылааһа оскуола иһинэн ытыгылыбыт пионерскай үлэ түмүгүнэн оройуонҕа бастакылартан биридэстэринэн правофланговай этэрээт буолбута. Онно үөрэммит оҕолордон ааттыыр буоллаха элбэх лидердэр тахсыбыттара: Харитонов А. Н. - республика Президенин аппаратыгар үлэлиир, Эверстов С. С. - архитектор идэлээх, Ядрев С. П. - сүүрүк сыгылаһы иитиигэ-үөрэтиигэ биллиилээх тренер, Нам улууһун бири кизн туттар кинитэ, Фармацевт, Эверстов Юрий - спорт маастара.

1975-78 с.с. Модукка үлэлиир.

Ити сылларга Саха сиригэр БАМ магистрала тутууларын историйтын өрөгөйдөөх кэмнэри этэ. Саха сириттэн БАМ-га үлэли барбыттар ортолоругар Модук ыч-

чата Винокуров Ганя баара. Кини уопускагыгар күүлэйдии кэлбитигэр Марфа Гаврильевна кылааһыгар көрсүһүүгэ ыгыран:

«Ыстаал магистраль Сыһыыллар, сыһыыллар, Мин Саха сиригэр Тистэйэр, тистэйэр» - диэн М. Ефимов хоһоонунан девизтээн өрлөргө тийимтиэ ына Ганя

хоппут өйдөөх-санаалаах 1984 с. муус устар 22 күнүгэр үөрүүлээх сбор иннигэр умайа кыһар кыһыл хаалтыһы түөстэригэр баанан, М. К. Аммосов аатынан пионерскай этэрээт буолбуттара.

Ол кылаас оҕолоруттан аңгардас учуутал идэтин ылбыттара: Охлопкова Аня, Сергеева Роза, Алексеев Георгий, Атласов Иван, Бережнев Петя.

1984-87 с.с. үөрөппит кылааһа I Хомуस्ताах олохтооҕо үс сэрини кыттылааҕа Неустроев Леонтий Николаевич аатын сүкпүтэ. Леонтий Николаевич былгырылыы үөрэхтээх, өр сылларга байыаннай үлэҕэ, үөрэххэ сылдыбыт командир, политсалайааччы буолан, олус үчүгэйдик араас түбэлтэлэри көпсирэ оҕо болҕомтотун тардара уонна үс сэригэ кыттыбыт киһи бэйэ-эти история летописна буоллаҕа ди.

1990 сылтан оҕо тарилтэти пионерскай дьон ааттамат буолбута. Ол да буоллар, кылаас коллектива бири соморо, кинилэри түмэр сыллаах-соруктаах, ааттаах-суоллаах буолуохтааҕа. Онон Марфа Гаврильевна



СЫРДЫК ЫРАҔА ИИТЭЭЧЧИ



кэпсээнин, история саҕа кэрдийин кытта билсипиттэрэ. Ол оҕолордон учууталлар, врач, шофер о.д.а. туһалаах идэлээх дьон буолбуттара.

1978-81 с.с. I Хомуस्ताах оскуолатыгар сэрини кыттылааҕа, Нам улууһун Бочуоттаах гражданина Соловьев Прокопий Дмитриевич сэрингэ сылдыбыт, кэлин эйэлээх олоххо колхоз, совхоз араас үлэлэригэр эңкилэ суох үлэлээбит кэмэрин үөрөппиттэрэ. Прокопий Дмитриевичка уонна Анна Алексеевнаҕа элбэх тимуровскай көмөлөрү, пионерскай концерттары онорбуттара. Кылаастарын ситиһитин баран кэпсээтэхтэринэ, оҕонньордоох эмээхсин олус үөрэллэр этэ. Прокопий Дмитриевич аҕыһа сыллааҕыта өлбүтэ, кини кэргэнэ Анна Алексеевна манник этэр: «Марфа Гаврильевна биһиэхэ оҕолору аҕалара, концерт көрдөрөллөрө, хайтылыбыт маһы сааһылыыллара, ол биһиэхэ улахан үөрүүлээх этэ. Кылаастарыгар кылаас чааһыгар, бырааһынньыктарга ыгыраллара, оҕонньоро аналлаах альбом онорбуттара, магнитофонна, видеоҕа устубуттара».

1981-84 с.с. Бу этэрээт I кылаас саҕалаан, бири дойдулаахпыт биллиилээх политической деятель М. К. Аммосов олоҕун үөрэтэн, пионерскай этэрээттэрэ М. К. Аммосов аатын сүкпүтэ. Пионерга кириэхтэрин иннинэ, М. К. Аммосов билэр 30-с сыллардааҕы пионер, педагогическай үлэ ветерана И. И. Барашков кэпсээнин истибиттэрэ. «Чаҕылхай Максим - барыбытыгар холобур» - диэн кылаас чааһын эмиэ педагогическай үлэ ветерана А. Д. Дмитриева ышыпта. Араас интэриэһинэй көрсүһүүлэри, мероприятиялары тэрийэн, сиппит-

кэһники 1987-93 с.с. кылааһын «Саһарҕа», оттон билигин үөрэтэ сылдьар кылааһа эмиэ М. К. Аммосов аатынан буолбуттара.

«Саһарҕа» бийыл оскуолаһы бүтэрэн, олох кизн суолугар үктэнэри сылдылалар. Манна бааллар: Иванова Марианна (Неустроев Л. Н. сиэнэ) «Лучшая ученица-99» аатын ылбыта, Азарова Саргылана улууска ытыгылыбыт телеведущайдар конкурстарыгар «Лучший диктор» номинация хаһаайката, Николай Лугинов 50 сааһыгар аналлаах конференция кыттылааҕа, Рязанская Миша - «Мичээр» ансамбль үңкүүһүтэ, Уля Окоченишкова, Аня Соловьева, Агаша Канаева улуустааҕы предметнай олимпиадалар призера.

Оҕо иитиитигэр олодон анаабыт, саха оҕото сайдыылаах киһи буоларыгар үгүс өрүттээх үлэни ыппыт талааннаах учуутал М. Г. Степанова үлэтин баайы оскуола эрэ буолбакка, улуус, республика да таһымгар учууталларга сүдү туһалаах методическай көмө, оттон хас бирдии киһиэхэ анаан мунньуллабыт фото, ахтыы альбомна, магнитофонна, видеоҕа устуулар музейга сыналаах матырыйал буолуохтара этэ.

Пионерия үбүлүөйүнэн, Оҕо уонна оҕо спордун сыһыан Марфа Гаврильевна өссө да уҕараабат ситиһиллэх үлэни, чагичибдик доруобуйаны баҕарыабын.

Е. НЕУСТРОЕВА, педагогическай үлэ ветерана. I Хомуस्ताах

Хаартыскаларга: Л. Н. Неустроев аатынан этэрээт. М. К. Аммосов аатынан этэрээт оҕолоро.

1994 с. дьыэ кэргэн сыһыан биллэриллибит кэмигэр «Энсиэли» хаһыат 52 №-гэр «Саха төрдө — саха ыалыгар» матырыйал бэчээттэммит. Онно I Хомуस्ताахха олохсуйбут Людмила, Иван Егоровтар дьыэ кэргэттэрин туһунан суруллубута. Бу ыал саха национальнай концепцията оскуолаҕа кириэн иһинтэн оҕолорун сахалыы сизгэ-туомна, төрүт культураҕа сыһыаран, музыканы, үңкүүнү кэрэхсир ына, айылҕаҕа алтыһынанан, эт-хаан өттүнэн сайдыылаах доруобай ыччаты иитиигэ араас ньымалары өр кэмгэ сатабылларын ууран тутталларын туһунан сырдаттылыбыта.

Бийылгы оҕо саас сылыгар кинилэр оҕолоро улаатан туохханник идэни талыммыттарын, төрөппүттэрин илпит ньымалара кинилэргэ хайдах дьайбытын билээри, сапты кэтээн көрүүттэн, баҕар, бири эмэ эдэр ыал олохторугар туһанаайаллар, уоппук үлэстээйиллэр диэн санаанан салайтаран, бэлиэтээһиннэрбин суруйабын.

Дьыэ кэргэн таптала — киһи олоҕун төрүтэ буоларын бары билэбит. Төрөппүт инники кэскилин, эрэлин оҕону кытта сибээ-



стиир. Билигин ол да иһин оҕо иититин, сайдытын боппууостара сыгытык тураллар. Саҕа суолу көрдөөһүн, оҕо эдэр ыччат сайдар кэскиллээх суолун тобулуу күөскэ ытыллар. Төрөппүттэргэ, иитэр-үөрэтэр үлэһиттэргэ сана XXI-с үйэ киһитин иитиигэ айымньылаах үлэ кистэлэннэрин арийыы соруга турар.

Хас бирдии дьыэ кэргэн оҕону иитиигэ бастакы уонна сүүн хардытынан бэйэтигэр ирдэбилин күүһүрдүүтэ, дьыэ кэргэттэригэр ытыктылаах сыһыана, бэйэтин хонтуруоллаһыта буолар дии саныбын. Оччогуна эрэ оҕото ийэтин, аҕатын көрөистэ сылдьан эргичи итиллилээх буола улаатына. Дьэ манна сытар Людмила, Иван Егоровтар тус бэйэ холобурдарынан алта оҕолоругар идэлэрин сөпкө талыналларыгар туһаайы биэрбиттэрэ. Бу ыал туһунан элбэхтик суруллар турар, кинилэр улуустааҕы, республикатааҕы дьыэ кэргэн араас күрэхтэһиһиллэригэр үгүстүк кыттыбыттара, бастакы миэстэлэргэ сылдыбыттара. Онно оҕолоро кыралара уонна оскуолаҕа үөрэнэр сыллара этэ.

Кинилэргэ ол оҕо саастара, кэрэ кэрдис кэмнэрэ хаһан да умнулубаттык хатанан хааллаҕа: ийэ, аҕа күннээҕи түбүгэ, олохсуйбут үтүө үгүстэр, дьыэтээҕи ис, тас анал үлэлэрэ, күрэхтэһиһиллэргэ бэлэмнэни, кыайыы үөрүүтэ, түбүктээх араас бырааһынньыктар, күннэтэ көрсөр кыра хомолто, сана дьыэ кирии үөрүүтэ, үлэ-хамнас күөстүү оргуйуута...

Сыл — хонук. Оҕолоро улаатан улаханнара бири-бири көмүс ньээкэ уйаларыттан ийэ, аҕа алгыһын ылан кизн олоххо үктэммиттэрэ. Улахан кыыс Инга сүрдээх сэдэх идэҕэ Санкт-Петербургтааҕы дизайн уонна технология университетыгар 5-с курска ситиһиллээхтик үөрэнэр. Бүтэрдэҕинэ барыны бары тупсаҕай көрүнүүрүн таһынан прикладной искусствоньы үөрэтэр учууталынан буолуо.

Иккис оҕолоро Айаал ИДьМ хайысхатынан сулууспалаан ытык ийэни толорон кэллэ. Сапты бу идэтин үлэҕэ кириэрэ бэлэмнээн сылдыр. Кини оҕо эрдэбиттэн, аҕатын туйаҕын хатаран, тустар, хапсаҕайдаһар, ону таһынан боксаҕа, туризмга дьарыктаммыта. Көңүл тустууга улуус, республика турнирдарын хас да тоғуллээх призера. Билигин физкультурнайга кэтэхтэн үөрэнэр.

Ванялара Амурскай уобаласка армияҕа сулууспалаан сылдыр. Ол иннинэ 17 №-дээх СПТУ-га үөрэнэн мустан, мастан араас онгоһуктары мындырдык чочуйарга үөрэммитэ.

Сеня СГУ-га бэлэмнэни курсугар үөрэнэр, физкультурнай отделениеҕа туттарсар баалаах. Кини кэргэнэ Рита университетка омуқ тылын факультетыгар 2 курска ситиһиллээхтик үөрэнэ сылдыр. Кырачаан Наташенькалара бири сааһын туолара чугаһаата. Онон оҕолор төрөппүттэрэ эһэ, эбээ буолар үөрүүтүн биллилэр, күндү сиэннэрин көрөллөр, бөбөйдииллэр.

Людмила 11 кылааска үчүгэйдик үөрэнэр. Кыратыттан кэрэ дьулуһар айылгылаах буолан, үңкүү алыбар тургэник ылырбыта, «Мичээр» оҕо үңкүү народнай ансамбльгар сылдыбыта. Кини ийэтин суолун батыһаары учуутал мындыр идэтин талар санаалаах, СГУ-га нуучча тылын факультетыгар туттарсар баалаах.

Саамай кыралара Аида 6 кылааска үөрэнэр. Кыратыттан чачы сайаҕас санаалаах улаатар чинчилээҕэ. Детсад сахалыы концепциянан сайайтаран кэмигэр түбэһэн тойуктуу, хомуска ооньуу үөрэммитэ, имигистик үңкүүлүүрө, хоһоону, остуоруйаны киһи дууһатын долгутар, санаатын астыннарар ына этэртыйнар этэ.

Бу дьыэ кэргэн 1990 с. хомусчуттар улуустааҕы бастакы күрэхтэһиһиллэригэр үһүс миэстэни ылан, үөрүү аргыстанан төннүбүттэрэ. Ол иннинэ 1986 с. дьыэ кэргэн спортивной хамаандатын тэримиттэрэ. Оҕолорун кыра эрдэхтэриттэн эт-хаан өттүнэн чэгин, тулуурдаах ына ииппиттэрэ таах хаалбата. Оҕолоро ыраах, чугас үөрэнэ сылдьан ийэ, аҕа, төрөбүт дойду, доҕор-атас ахтылҕанын тулуйан, сөптөөх суолу булуан эрэлэригэр төрөппүттэр истэригэр үөрэ санаан эрдэхтэрэ.

Олох мөкү күстүүлэрэ оҕо, сыстыганнаах ыарыны курдук тургэник тарданалларын бэркэ билэр буолан, ийэ, аҕа оҕолорун сылаас тапталларынан, норуот педагогикатыттан силес тардыбыт үтүө үгэстэригэр олоҕуран ииппиттэрэ улахан суолталаммыта.

Туох барыта кэмнээх кэрдистээх. Олох тупсарыгар бүк эрэн туран, сарсынны саҕа күнү уруйдуу көрсүн, кэңчээри ыччаккыт кэскиллэниин, сана дьыэбит оҕо-аймах үөрүүтүнэн туоллун, бэйэбит быр бааччы олохтонун, дьол-соргу көтөллөнүн диэн баҕа санаабын этэбин. Алгыс баһа сыланьын!

А. КОЛЕСОВА, төрүт культура учуутала, социальнай педагог



ГИБДД иһитиннэрэр

«БОЛҔОЙУН — ОБОЛОР!»

ОПЕРАЦИЯ САҔАЛАНА

Саха республикатын ис дьыалатын Министр-ствотын сьыл бастакы анардаагы былаан-меропри-ятиетын олоххо кылларар, суолга оҕо кыттылаах суол быһылаанын аччатар, сэрэтэр инниттэн уонна сайынгы сынныалан саҕаламмытынан сибээстэн, Нам улуухугар ыам ыйын 10 күнүттэн 30 күнүгэр диэри «БолҔойун — оболор!» диэн операция бытыл-лар. Манан сибээстэн ГИБДД отделениетын сотру-дниктарынан оскуолаларга уонна оҕо тэрилтэлэригэр лекциялар, бэсиздэлэр бытыллаллар, суоппардары кытта туһааннаах кэпсэтин барар. Оскуолалалар администрациялара, учууталлар, төрөппүттэр суол-га сэрэхтээх буолууга өссө төгүл сэрэтин үлэтин күүһүрдэригэр ынырабыт.

Ыам ыйын 1 күнүттэн 10 күнүгэр диэри Нам улу-ухугар «Контроль трезвости» диэн операция быты-лынна. Бу операцияга ГИБДД сотрудниктара айы-лдьа харыстабылын комитетын кытта патруллаа-һынна сырыттылар. Ол түмүгэр барыта 33 суол быраабылатын кэһии бэлэтэннэ. Уруулга итирик туруктаах олоруу иһин 12 суоптар тутулунна.

Операция кэмигэр Н 922 АЕ нүөмүрдээх ВА3-2121 уоруллубут массына булулунна. Массына-ны Колпашников Василий Николаевич итирик ту-руктаах, массына ыгар бырааба суох айаннаан иһэн тутуллубут. УК 120 ыст. 1 чааһынан холубу-най дьыала тэриллинэ.

Ыам ыйын 18 к. Нам с. 12 ч. 50 м. «Суһал комө» массыната (суоппар Николаев) 73 саастаах А.А. Прокопьеваны түннэри көттө. Ол түмүгэр Прокоп-ьева балыһаҕа киирэн өллө. Николаев бу быһылаан туһунан ГИБДД үлэһиттэригэр биллэрбэтэх.

В. РЫКУНОВА



ИдьУО иһитиннэрэр

ОБОЛОР АСТАРЫН УОРАЛЛАР, ЭЧН СҮРҮН!..

Ыам ыйын 11 күнүттэн 16 күнүгэр диэри улуус үрдүнэн 5 быһылаан табыста. Ыам ыйын 11 күнүгэр Хатырык нэһилиэтин аһыннан Баакычча арытыгыр биллибэт кыһи өлүгэ булулунна.

Ыам ыйын 13 күнүгэр Нам селотун Ленскэй уулус-сатыгар олорор Обутов Илья Николаевич кини гараһы-гар биллибэт дьон киирэн аккумуляторын, 10 блок си-гаретатын, күлүүһүн о. д. а. малын-салын уорбуттарын туһунан иһитиннэрбит.

Ыам ыйын 13 күнүгэр Хатырык участкай балыһа-һатыгар 3-с группалаах инбэлиит, үлэтэ суох Захаров Касьян Егорович икки илигин тоһутан көрдөрбүт. Бу дьыалага ЖКХ кокегара Ноговицын Егор Егорович уор-балаһар.

Ыам ыйын 14 күнүгэр эмиэ Хатырык нэһилиэгэр биллибэт дьон дэтээд ыскалыатыгар киирэн 293 солк. сууммалаах бордодууктаны уорбуттар.

Эмиэ бу күн Нам селотун олохтоовр Ноговицын А.И. Салбаһ газотрассатыгар Сыромятников В. уонна Терехов И. М.И.Протопоповы уонна М.К.Баишевы кырбаа-быттарын уонна бензиннэрин о. д. а. малларын былдыа-быттарын туһунан иһитиннэрбит.

Ус киһи ыгархай күлүгээннээһин иһин милиция отдельгар аҕалылыбыт: Куличкин Федот Григорьевич (Хатырык), Куличкин Евгений Романович (Хатырык), Абзгиндин Ф.Х. (Нам). 11 киһи итириктээһин иһин ту-тулунулар.

ДНД-га ветстанция, лесхоз, киин балыһа, «Агро-снаб», МУ НУ ЖКХ, үлэлээх уонна дьарыстаах буолуу киинэ тахсыбаттылар. Нам 1-кы сүһүөх оскуолатын 1 «а» кылааһын төрөппүттэригэр 5 киһи табыста.

ГИБДД линиятынан 23 боротокуол толорулунна, он-тон 4-дэ итирик туруктаах сьылдыы иһин.

Спорт—дьулуур, спорт—тулуур

КЫАЙЫЫ 54 СЫЛЫН КӨРСӨ

Кыайыы 54 сылыгар аналлаах дуобат турниры-гар 18 сэрии, тыыл, үлэ, спорт ветераннара кытын-нылар. Бастакы миэстэни Егор Леонтьев, иккиһи Дмитрий Филиппов (иккиэн Хамаҕаттаттан), үһүс миэстэни Петр Охлопков (1 Хомустаах) ыллылар.

Кыайылаахтар ветераннар улуустаагы сэбиэт-тэрин олохтообут бириистэрин, грамотаны туттулар. Намтан Афанасий Рехлясов, Тимофей Румянцев, Петр Наумов спорт маастарыгар кандидат нуорма-тын толордулар.

Ыам ыйын 27-28 күннэригэр 10 чаастан улуус международнай дуобакка фестивала буолар. Баҕала-ахтар бары кытталлар, усунуоһа 10 солкуобай.

В. ЕРЕМЕЕВ

ОБОЛОР УТАРСЫЫ ОҔОРОЛЛОР

100 харахтаах дуобакка эр дьонноргу уонна дьах-талларга улууска бастыыр иһин чемпионаттара бу-олан ааспыт. Төһө да кыттааччыта аҕыһаһын инни-гэр күрэс былдыһааччылар күүстээх буолан биэр-дилэр.

Күрэхтэһии бастакы күнүгэр Хамаҕатта оонь-ооччута Аскалон Охлопков алтаттан алта очколаах бастаан испитэ. Кини кэнниттэн 5-тин очколаах И. Лаврентьев, Вася Прокопьев тилэх баттаспыттара. Күрэхтэһии иккис күнүгэр А. Охлопков үөрэнээччи-лэр Коля Петровка, Вася Прокопьевка утуу-субуу хоттордо. Иккитэ тэннэстэ, онон 9 очколаах 5-с эрэ миэстэҕэ табилиннэ.

Бастакы, иккис миэстэлэргэ 10,5 очколаах И. Лав-рентьев (1 Хомустаах), В. Прокопьев (Нам) таҕысты-лар уонна коэффициены ааһыга итинник бэрээд-кин миэстэлэстилэр. Онон Иннокентий Лавренть-ев 1999 сылга улуус чемпионун аатын ылла. 9, 5 очколаах Хатырык үөрэнээччитэ Коля Петров үһүс бириистээх миэстэҕэ табыста. 9 очколаах Н. Ноев (Нам) төрдүс миэстэни дуоһуйда.

Дьахталларга Р.Егорова бастакы, А.Беляева ик-кис миэстэлэри ыллылар. Хатырыктан оонньообут Василий Попов бастакы разрядын бигэргэттэ.

Розалия ЕГОРОВА, спорт маастара

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

Норуот айымньытын уонна сынныалаһын киниэ ЫАМ ыйын 22 к. «Ньукуолун» күнүнэн эһиэхэ анаан «ДОРО-ОБО САМААН САЙЫН» сынныалаһ кыһатын эдэрдэр-гэ таһырдыа, саастаахтарга иһирдэ тэрийэр. Эһигини күүтэллэр эдэрдэргэ «Ньуругуһун-куо», саас-таахтарга «Алаһа дьыа араһаҕыччыта» конкурстар, араас көрдөөх ооньуулар, ырыалар, үгкүүлэр. Кыайылаахтар илии тутуурдаах, өттүк харалаах ба-рыаххыт! Кэлиг кыттыгы, сынныаныт! Саҕалаһар 20 чаастан. Киһини биллэт 10 солк.

На основании положения Хамагаттинская саха-фран-цузская школа объявляет дополнительный набор уча-щихся улуса 5, 6, 8, 9, 10 классов 31 мая 10 часов в здании школы. Обращаться по телефону 21-3-95, 26-3-70. Администрация школы

Бу пэдиэлэргэ 2-4 ыйдаах сибиинньа оҕолоро, 1 ыйдаах бройдер чоппуускалар кэлэллэр былааннаһар. УСХ-га сайаапка хомулабыт. Улуус дьаһалтата

«СААС - 99» ДЬААРБАНКА Ыам ыйын 29 күнүгэр улуус киинигэр оҕуруот ыһааҕы-ларга, сад олоордооччуларга аналлаах, норуот маастар-дара кыттылаах «Саас-99» дьаарбанка ыгытылар. Улуус олохтоохторо! Бука бары дьаарбанкага көхтөөхтүк кыттаргытыгар ыгырабыт. Дьаһалталаар баһыһытара, баһыһай, кэтэх, чаһыһай хаһаайыстыбалар, предпринятиелар сайаапка-ларгытыгар хаһык көрүнгө кыттаргытын ыйан туран ыам ыйын 21 күнүгэр диэри тыа хаһаайыстыбатын уп-равлениетыгар түһэрэргитигэр көрдөһүт. Комиссия

КЫРА УЙУКТААХ СУДНОЛАР ИНСПЕКЦИЯЛАРЫ ИЙТИННЭРЭР Мотуордаах, мас, эрһинна ончолору регистрацияла-аһын салһанан бара турар. Бары ончолоох дьон регис-трацияны бараргыт булуҕчулаах. Спунца эбобит улууспут территориятын эргин ыам ыйын 20 күнүттэн эстэрэ күүтүлэр. Халаан уута былы-рыһыһытын сарга эбөтөр үрдүк кэлэрэ саҕалаһар. Мо-туордаах ончолоохтору дьону, малы-салы, суоһуну бы-һыһырга бөлөм буоларгытыгар ыгырабыт. Хас биридди ончочор ууттан быһыһыр ередстволар булуҕчу баар бу-олуохтаахтар.

Ремонт имп. TV, видеоплееров. Техосбуживание копирально-множильных аппаратов «Canon». Заправка картриджей к ксероксам FC/PC и лазерным принтерам 4 L; 4 P; 6 L; 6 P. За справками обращаться по тел: 21-6-38

Table with 4 columns and 6 rows containing names and details of individuals involved in accidents or incidents. Includes names like Феокистов, Николаевич, Прокопьева, Баишев, etc.

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ тел. 21-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕи-тин, дьыһит аадырыһын чопчу ыйын. Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатыһын биһр буолбат. Учредительлар: Саха Республикатын Прави-тельства, Нам улууһун дьаһалтата, СР бөчөт уонна маастабы информация көһүлүн көмүскүүр региональной инспекциятыгар реги-страциялаһыт нүөмөрө — Я0085.

«ЭНСИЭЛИ» - Нам улууһун хаһыата. 678040, Саха Республика, Нам с., Октябрьской ул. 1.

Талыһына уонна таһыһына «Энсиэли» хаһыат редакционной-издательской систематыгар. Хаһыат Дьокуускайга «Сахаполиграфиздат» НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе ул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бөчөт. лис. Индекс — 54889. Тираһа — 2468 Бөчөккэ илии баттанна — 12:00 ч. 19.05.99 с. Сакаһын №-рө — 62